

Pomhaj Bóh!

Číslo 51.
18. dez.

Četník 2.
1892.

Serbske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihicizščezetni w Budyschinje a su tam dostacž sa šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

4. adventa.

Fil. 4, 4—7: „Wjeseleče so w tym Anjesu a šašo praju ja, wjeseleče so. Wascha měrnosć budž snajomna wschitkim ludžom. Tón Anjes je blisko. Njestaraječe so wo nicžo: ale njech we wschěch wězach wasche próstwy w modlenju a žadanju s džakowanjom pšched Bohom šjawne budža. A tón měr Boži, kotryž wyschšchi je, dnžli wschitkón rosom, wobarnuj wasche wutrobny a wasche myšle we Khrystušu Jesušu.“

Ze czežto nimo hieč pšchi tutym šwjatym tekšči na šchtwórtny advent; wón wjedže naš čakaze Bože džěčo blisko k durjam, hdžez so hodowne wobradjenje pšchihotuje a da nam pšches mačo wotewrjene durje do hižo šwětkeje štwy pohladacž. Sšlyšchmy, šchtož naš Luther wo tutej epistoli pišche: Kšchescžijenjo su šbóžny lud: cži móžeja so wo wutrobje wjeseleč, a kšwalicž, rejowacž a štakacž. To so Bohu derje lubi a wofšchemi naše wutrobny, hdž so se šwojim Bohom hordžimy a wjesele s nim šmy. Šchto chžyl ja wsacž sa to wjesele, so je mi mój Anjes a Bóh wschěch jandželow k pšcheczelam ščinič, haj njebjesa a semju, haj, mojeho lubeho Boha a Wótza w njebjesch? Duž dyrbjeli my štakacž a wjesele byč, a njedyrbjalo naše žiwjenje nicžo druhe byč hacž lute halleluja, kaž wone tež je. Šwětne žiwjenje je mi šrudoba, ale kšchescžijanstwo reka halleluja, pšchetož wone ma hnadneho Boha a tón reka Šmanuel: Bóh s nami, je wěcžnje s nami a je prajik: Ty dyrbišch do mnje wěricž, dha budže tebi hrěch wodaty, šmjercž cži njedyrbi nicžo cžinicž a ty

dyrbish herba njebjeskeho kralestwa byč; a na tym nicžo njeleži, so nimašch tajke kublo kaž bohaty Turka, pšchetož to je Bože kublo; ale jow pšchinješu tebi wěcžne kublo, šwojeho jenicžkeho šyna; tón dyrbi twój byč. Šchto je bohaty Turka a kšezor pornjo temu? Pšocherjo su, pšchetož woni maja kruč, kotryž je jim Bóh tón Anjes s hnadu dač. Ale ja šym bohaty, móžny, pšchetož ja mam teho Anjesa, kiž mi bohacžische dary dawa, kotrež so jow šapocznu, ale tam so prawje došonjeja. Duž dyrbinny wjesele byč, Boha teho Anjesa kšwalicž a so jemu džakowacž; pšchetož my mamy počnošć a wscho to kublo je naše. Šwětne wjesele steji dženska, jušje wone spada. Ale jow je tež šlužobny wotrocžk bohacžishchi hacž kšezor a kral; pšchetož wón ma Anjesa wschěch knjesow sa šwojeho hnadneho Boha, hacž runje tak wjele nima kaž turkowski kšezor. Tón dyrbi přecž a cžerwje jeho šezeru. Šchtož wot teho šwojeho sa šwój brjuch njenaložuje, to wostanje w kšchczu; a byrnje wjele wysche měl, dha tola nicžo šobu njewošnje, ale dyrbi wscho tudy šawostajicž, wošnje runje tak mačo šobu, kaž kšuda šlužobna džowka.

Duž praji šwjaty Pawol: Budžče wjesele, pšchetož wy macže wulke kubla, šče bohacž, macže teho Anjesa, tón njecha wot waš přecž, ale chže pola waš wostacž hacž do wěcžnosče. Šlaj, to je nětk kšchescžijan, štaka s wjeselekom pšched Bohom s kšwalenjom a džakowanjom, cžini šwěru šwoje džělo, šluži na šwěcže a nječini nitomu njeprawdu. Ale šwět hromadu hraba a drapa a njemóže so našchicž; tola njebudže wjazny šobu wsacž, hacž šchtož na šebi ma a s tym je nimo. Šchto pomha jeju drapanje

a hrabanje bęrgarjej a burej? Sny-li pak fchesczijan, snajesch-li teho Knjesa, dha dyrbi twoja wutroba wješele prajicz: Ja njecham nikoho sjebacz; wschaf mam Knjesa, tón reka Emanuel (Bóh s nami); na tym mam doscz. Wón budze mi tež jescz a picze dacz, mje njewopuszczicz, a mi tež dobycze dacz.

Duž njetrjebamy so staracz, dokelz mamy teho sa Wótza a hospodarja, kiz ma wschitke wězny w swojej ruzny, tež tych, kiz nam něschto wošmu a nam schodža, se wschēm jich kublom; ale chzemy pschezo wješele na njeho hladacz a pscheczimo wschēm człowjekam mērni bycz, jako czi, kiz so wšeczzi, so smějemy doscz na czele a na duschi a najwjazny, so mamy hnadneho Boha: czi, kiz jeho nimaja, dyrbjaja drje so staracz. Nascha staroscz dyrbi ta bycz, so so njestaramy a jeno w Bohu wješeli s człowjekami mērni smy; wo tym praji tež 37. psalm (scht. 25): „Ja bym mlody byl a bym so sestarik, a nješym hišczje nihdy widzał, so by prawy byl wopuszczenny, abo jeho bymjo khlěba pytało.“ A 40. psalm scht. 18: „Tón Knjes pak so stara sa mnje.“

Tak daloko nasch Luther. Ty pak, mój luby fchesczijan, chzyl šebi dženša schtyri adventske praschenja pschedstajicz: 1. Mam ja tola wulke wērne wješele na tym Knjesu? 2. Je moja mērnoscz tež wschēm ludžom snajomna, nutščach a wonkach mojeho doma? 3. Je to wulka staroscz Boža, kotraž je sa moju sbóžnoscz so starała, tež mje wuczila, wschitke moje starosczje na njeho czišnycz? 4. Je mēr we mojej wutrobje, w domje, w zylm žiwjenju, Knjesowy mēr, kiz je wyschšchi hacz wschitkón rošom?

O Bóh luby Knjes czi pomhaj, so prawe wotmolwjenje na tele praschenje namafsch. Hamjen.

Michał Kamjenczk, knježich czeladnych duchowny fastarar.

Powjedaničžo wot Wshfelda.

(Na šerbški wot A. Skr.)

7. Czjedzineho fastararjowy wukónz.

(Stónčenje.)

Nasch khromy knjes njemóšesche wjele wokolo khodžicz, wón dyrbjesche wjele domach wo istwoje šydacz, pschi wschēm bu wón toskty a toskzišchi. Sestarik bě wschaf so tež. Na jene dobo wo wšy rekasche: Knjesa najenka je Boža ruczka šajaka. Sa tši dny bě wón stromy a mormy. W swojich pošlednich létach je so wón husto k Bohu modlił a so jemu sa wschu luboscz a dobrotu džatował, kotruž bě jemu czaš žiwjenja wopofasaf. Tež tule modlitwu je šebi wón wuspěwał: „Luby Knježe Božo, měj džaf sa to, so by mi tajkeho šwērneho fastararja dał, kiz so sa mojich czeladnych wobohe dusche s tajkej wutrobnej lubosczju stara.“ — Šeho šyn Korla je nam tole wupowjedał, jako bęchmy jeho njebohemu nanej, naschemu lubemu staremu knjesej, na pschewodjenje pschischli.

Tón šamy džen je pak tež knjeni Sahrodžyna Michała takle wuprošyła: „Michale, ty naš tola njewopuszcz! Šdyž je nětkle mój muž mormy, wostan tu ty tola pola naš a pomhaj mi mojich ludzi šwēru k Bohu czahnycz, kaž by to czinił, jako bě tu mój mandželiski pschi žiwjenju. Sa tebe s twojej pomozu hišczje wjele nusnišcho potriebam, džyli mój njebohi mandželisti.“

Michał pak je jej na to wotmolwił: „Luba knjeni, moje dostate šastojnstwo ja njewopuszczju, doniž mje Bóh luby Knjes s njeho njewotwoła.“

Alle Bóh tón Knjes njebě jemu žanu dołhu dalischu khwilu pschimērki. Jeniczke jene léto dyrbjesche Michał dlěje na semi živy wostacz, hacz jeho knjes. Michała počja na wutrobje bóle a bóle bolicz, dych bu jemu krótki a krótschi. Na druhu šymu wón šchori a nješchindže dale wjazny horje na dwór. Dlěje hacz dvě nježeli njeje wón šchori. Nusu pak njeje žanu poměk. Ledy bě so wón dyrbjaf polehnycz, duž pošla knjeni mojeho bratra

Bawoła dele k njemu; tón dyrbjesche jeho wothladacz. Tež po knjesa doktora wona šwój wós do Miklez pošla a da jeho k Michalej domjescz. Doktor je nětkle tež hižo dawno njebohi. Alle to dyrbju jemu do rowa wuprajicz: Na šwoju wěz je so tón derje mustaf. S khudny mi ludžimi pak bě wón runje tajki dobry, kajkiž bě se šwojimi bohatymi khorny mi dobry. Ja wēm, so je wón něhdy do jeneho doma pschischol, w kotrymž bě tym ludžom jich nan jara šchori. Nasch doktor tam pschindže, pschepyta šwojeho khoreho, napiša sa njeho šwój rezepť. Jako pak wón tón jeho žonje do rukow poda, šuže jej wón s dobom toler do horšczje a praji: „Nětkle pak mi czińczje, so rucze do hapytki pschindžeczje, hewaf šebi tu ničžo duschne njewoczafamy.“ A priedy hacz bě ta žónka k šebi pschischka, bě wón hižo na šwojim wošu a bě wotjef. Tajtele wězki so wot njeho wschelake powjedaja. Šichi Michałowym ložu je wón husto dołhe khwile šydał a so s nim dołho rozrěczował. Nascha knjeni bě so jeho junu wopraschala, hacz njeje žana nadžija, so mohł Michał wothhoricz, ale doktor bě jej prajil: „Wušojicz na nim ničžo wjazny njeje, ale wotwufnycz móže šebi człowjek wot njeho wjele.“

Sa jeho jědž bě so knjeni najenka šama starała. Dženša jemu ju wona šama pschinješe, a jutije jejna džowcziczka Marka. Tež Korla, kiz bě doma sa šchošarja, pschindže wob džen junu abo dwóžny k Michalej nuts pohladacz. Bóh jim šaplacz, šchtož so woni wschitzy nad nim czišili a s lubosczju wopofasali! Wón wschaf je jim tež hižo wscho dorunał a wuplaczik. Marka je s duschnym, dobrym mužom woženjena a je so nětkle tež hižo sestarka. Korla pak ma šwoje rjane kublo w Schlesynskej. Wjelczaf nasch Michał na šamym šwojim khorym ložu njeje. Šchtož tam k njemu pschindže pohladacz, temu wón tež něschto šobu se šwojeje wutrobny poda. Šiches nóz šmój bytoj pola njeho špochi dwaj a dwaj.

Jako wón šemrje, njeběch ja šam pošla, ale mój bratr Bawol. Jako mješesche tu wón šwoju pošlednju nóz, je jemu wón dyrbjaf se špěwaršich tón šherlusch wuspěwacz: „Šesuš moja nadžija“, a jako hacz do wošmeje schtuczki pschindže, počja šebi Michał šam špěwacz:

Šradujczje so štały wschē,
Šchto byšczje so chzyl rudžicz?
Šsmjercz waš pošrjecz njemóže,
Šesuš chze waš šašo šbudžicz,
Šdyž ta truba pošlednja
Šlincžecz budze wješela.

Jako bě wón šebi tule schtuczku wuspěwał, šwěczeschtej so jemu wobej wócžzy, kaž hdyž našymu Bože šlónczko něhdy truch trajiny wujafni. Po tym je so wón šašo dele šlehnył a je wušnył, runje jako so nowe ranje hotowasche pschincz.

Wonkach bě wschudžom wscho šamjerško a se šněhom šawodžete. Šiche wschón šněh a psche wschu šmjeršku pjeršczž šmy jemu dyrbjeli jeho rów wurycz. Mam bě štoro, kaž njechała jeho tale nascha šemja šobu do so pošrjecz. Wšchako budze tež jeho dyrbjecz junu šašo se šebje wopuszczicz, hdyž tu naš Knjes s nowa šašo budze, a hdyž wón pošndže wschitkich mormych s jich rowom wubudžicz.

Džen do Michałoweho khowanja dońdžech ja s mojim bratrom Bawolom do Dobraschowitz po něczjo šelene do jeho rowa. Mój pschindžechmoj psches Lěšezny a dońdžechmoj tam k Šanšej a Šětrej, kotraž běšchtaj tam wo wšy šušodaj, a jedyn s druhim pschezo hišczje jenaf dobraj, a wupowjedachmoj jimaj, so je so nam nasch šary, lubowany Kamjenczk Michal pominył.

„Tón muž je namaj wjele dobrego wopofasaf“, praji Šanš, „Šětrje, temu dyrbimój woboj dończ šwoju pošlednju luboscz a cžescz šobu wopofasacz. Wobaj štaj jemu na jeho pschewodženju pošytoj. Tehduschi knježi wotrocžzy a něhduschi wotrocžzy šu jeho cželo k rowu donješli. Knjeni najenka pak a Marka a Korla so jeho tež nješanibowachu a so, hacz runje bě tón džen jara šymny a wulki šněh, njebojachu šobu na jeho pschewodjenje pschincz. Knjeni šama bě pschifasala, so dyrbi Michał šwój rów pošla jejneho njeboheho mandželiskeho dostacz. — Tam wón nětkle ležo spi, doniž jeho nje pošndže nasch Knjes na tamnym wulkim dnju s jeho rowa wubudžicz.“

Próštwy praweho wjele šamože, hdyž je šprawna.

Špistola na 4. nježelu adventa nam praji: „Nječ we wschēch wězach wasche próštwy w modlenju a žadanju s džatowanjom psched Bohom šjawne budža.“ Šprawna modlitwa je tón pošol,

totrehož móžemy w adventskim času našemu sbóžnifej napscheczo póšťlačz, so by tež do našich wutrobow na lubym hodownym šwjedzenju saczahnył, w sprawnej modlitwie jemu durje nascheje wutrobny wotewrimy a w njej dostanjemy to wotmolwjenje nascheho sbóžnika: Ja pschindu t tebi. Schtóz šo prawje modli, budže wuššhycheny. Pschetož proštwá praweho wjele samože, hdyž je šprawná. To šu šwěrní křesćijanjo we wšchěch čžašach našonili. Š tšjomi pschikladami tajše dobnczerške mozy křesćijanškeje modlitwy š přenjeho čžaša křesćijanštwa, kotrez tu podamy, njech tež šo my šbudžimy, šo bychmy po jich pschikladže činili, šo mohli tež našhonicz, šchtóz šu tamue tšj zónške, maczerje tšjoch zyrkwinskich wuczerjow, našhoniké: Proščęze a wam budže date. Njech šu nasche adventske modlitwy a proštwy psched Bohom, šo by nam na našču adventku modlitwu tež wobradženy był krašny hodowny dar, kotryž šo wupraji w jandželškej powjšeczši: „Wam je šo dženša tón šbóžnik narodžik!“

Mjena tutych šwěrných modlerkow šu Nonna, Monika, Anthusa.

1. Nonna bėšče š widžaneje, křesćijanškeje šwójby w Šappadozistej; jejny mandželški bėšče póhan; wona pytašče jeho psches prawu pobožnosť pschikšilneho t křesćijanškej wěrje ščinicz. Šejny šyn, jedyn š tyč najwidžanišchich grichškich zyrkwinskich wuczerjow, Gregorius š Nazianz, wo njej praji: „Wona bėšče hošpoša po Šalomonowej myšli; we wšchěch wězach šwojemu mandželškemu jako křesćijanška mandželška poddana šo njehašbowasche, w prawej pobožnośći jeho wuczerka a wodžerka byčz.“ Wona šo šwěru modlesche a š modlenjom wšču šrudobu, kotraž ju tšchěšče, pscheminy; wona bėšče t tajšej mozy nad šwojej dušči pschikšla, šo bėšče žyle pschewědcžena wot teje myšle: Boha ljubowaza dušča dyrbi wšču šwoju wolu pod Božu wolu štajičz. Wudowam a šhrotam pomhacž, šhudnych a šhorných wopytowacž, bėšče jejna wšchědna Boža šlužba. Šejny mandželški, Gregorius, kotryž bėšče š njej w Nazianzu žiwny, bu wot jejneho křesćijanškeho dušča pscheminjeny; šón jeho t roššudženju pohnu; jemu bėšče, kaž by wón Šš. 122, 1 špěwat: „Ša šwešelw šo teho, šchtóz mi rěčžane je, šo pónždžemy do Božeho doma.“ W pschitomnosťi piškopow, kotšjž bėchu runje t wulkej zyrkwinskej šhromadžišnje w městacžku Niza w lěčze 325 šhromadženi, šo wón křchcžicž da, wón bu š duchownym a pošdžišcho š biskopom wošady Nazianz a je šwoje powołanje w šwěrnosći a lubošći 45 lét šastarał, doniž njebė nimale sto lét štarý. Šeho šyn wo nim praji: „Wón bėšče muž se žiwym duchom a cžichim woblicžom, jeho myšle bėchu ponižne, wón bėšče pobožny a nje-lubowasche ludawarštwa. Tutaj štarškej mėjeshčaj 3 džęczi, jenu džowfu Gorgoniju a dweju šynow Gregorija a Časarija. Šdyž šo přeni šyn narodži, wón nanowe mjeno dosta, jeho macž š nim do žyřtwje džěšče a t pošwjećženju jeho rucžž na šwjate pišmo položzi; w jeho mlodnych létach mėjeshče Gregorius hižo to pschewědcženje w šebi, šo macžerna modlitwa jeho wšchudžom pschewodžča. Wobaj bratraj w wšchelafich městach šwoje študije došonješčaj, hušto hižo bėšče Nonna Boha w modlitwie prošyla, šo byščaj tola wobaj šynaj šhromadže šašo do štaršiškeho doma pschikšlej; ta proštwá bu jej dopjelnjena. Wonaž šo wobaj šhromadže derje wuwucženaj t tym šwojim wrócžiščaj. Gregorius, kotryž bėšče cžichěje myšle kuž jeho macž, bu š duchownym. Časarius, bóle na nana podobny, kotryž bu š lěčarjom, t wulkej cžělčzi pschindže, haj šhějor šebi jeho ša šwojeho lěčarja wušwoli; ale tež na šhějorškim dworje ša tym štejšče, šo njeby jenož křesćijanške mjeno měł, ale tež šašlužik. Maczeri bėšče došhe žiwjenje špóžčene, šo wšchšich tyč šwojich tež šašo wumrjećz widžesche š wuššacžom Gregorija. Přeni wumrje Časarius w lěčze 368, Nonna ša jeho šaschčom njeńdžesche w žarowazej, ale w bėšej šwjedženškej draščeje a šwoju šrudobu psalmy špěwajo pscheminy; wona pošna, šo je ša křesćijana wumrjećče narodženje t wuššchemu žiwjenju. Wóřny po tym wumrje Gorgonija, kotraž bėšče hódna hošpoša a pobožna křesćijanška była. Wšchšizny jejni šwójšni bėchu wošoło jejneho šmjertneho loža šhromadženi; hižo šo šdasche, kaž by wudychala, duž šo na dobo hišchče juntrócž jejna huba hibasche a wona šchepšasche te šłowa: „Ša ležu a špiž žyle š měrom.“ Šo došhej a cžělčej šhorosći wumrje tež w nalěčju 374 nan Gregorius, wón šo modlo šwojeho dušča špuschčzi. Čělčč a lubošćž jeho wošady jeho t rowej pschewodžesche. Šeho šyn je jemu w cžělšnym přędowanju trajazy pomnik štajičz, wón w nim wopuschčženej maczeri šlędowaze šłowa pschivoła: „Žiwjenje, moja macžer, a

šmjercz, hacž runje šo šdatej jara wšchelafej byčz, tola šhromadže šklušatej a jene štupi na měšto druhého; pschetož jenož jene žiwjenje je, na bóšše žiwjenje hladacž, jenož jena šmjercz je, hrěch, pschetož wón je dušchow štaženje.“ Tute šłowa na macž škluški šacžišččž cžinjachu. Wona po šmjerczi šwojeho mandželškeho došho wjazny žiwa njewošta, wona džěšče jedyn džěń štrowa do Božeho domu šo modlicž, tu w Božim domje a psched woštarjom, hdyž bėšče jejny mandželški jako šwěrný paštrš tak došho šklušik, šo jejne žiwjenje škónčzi. Majškerje wot Božęje rucžki šajata šo š jenej ruku woštarja džeržesche a druhu mėjeshče šo modlo t njebješam pošbėhřjenu a potom se šłowami „Budž mi hnadny, mój kralo Šesušo!“ t šemi padže!

2. Monika, macž wulkeho zyrkwinskeho wuczerja Aurelija Augustina, šo w lěčze 332 w pošněžnej Šřřizny narodži a bu wot šwojeho štaršheju křesćijanšžy woczehnjena. Švangelijon šwoju žyłu šwjeczazny móž na jejnej wutrobje wopokasa. Šdyž bė w štaršiškim domje pschikšušnosťž dobreje džowfi dopjelnika, šo š Patřizijom, š widžanym bohšthym mužom woženi. W šwojim mandželštwe mėjeshče pod cžělčimi wobštejšnosťmi wopokasačz, šo ewangelijon do cžłowšteje wutrobny tajku lubošćž wulšwa, kotraž wšchštko wěri, wšchěho šo nadžije a wšchštko šnješče. Patřizius bėšče š wutrobu dobry cžłowjeł, ale jara nahšh; wón bėšče, šchtóz Moniku wošęje rudžesche, hišchče póhan. Wona bėšče se šwojej pschichodnej maczerju šhromadže žiwa, kotraž mėjeshče malo doměrjenja t njej; pschi tym wšchěm Monika wšcho w domje šwěru wobštarawški psches šwoju pschecželnosťž a lubošćž, psches šwoju cžichosćž a ponižnosťž měr w domje šdžerža. Patřizius šebi šwoju mandželku wyššoto wazesche a wona mėjeshče žohnowanja bohšthu móž nad nim; wón ničžo pschecžiwu temu njemėjeshče, šo šo džęczi křesćijanške woczahnu a da šo šam krókto do šwojęje šmjercže na šbóžnikowe mjeno křchcžicž. Monizny bėšče to wobšbožazy trošcht, šo bėšče mandželški, kotrehož bėšče ljubowala, ša kotrehož šbože bėšče šo nutřnje modliła, w tej wěrje wumrjećz, w kotrež bėšče wona prave žiwjenje namašala. Šako wudowa njewušta w šwojim pobožnym žiwjenju: Bože šłowo bėšče jejne woššchemjenje, modlenje dychanje jejneje dušče. Ša šwoje džęczi prošesche a nad nimi wachowasche š najwjetškej šwěrnosćžu. Nahšosćž jejneho šyna Augustina jej wjele štarosćče nacžini; na njeho džě bėšče wulke nadžije štajiła, jeho bješbóžne, žadošćžitwe žiwjenje paš po nanowej šmjerczi hišchče bóle pschibjerašče, wón padže do štaženja a njewěry. Monika pašasche bješ pschestacža a modlitwy ša šabludženeho šyna t njebješam ščelešče. Duž pschindže jej trošcht do šrudneje dušče, hdyž jej juntrócž biskop praji: „Njemóžna wěz je, šo móže šyn tajšich šhššow šhubyeny byčz.“ Tež wo šnje bu trošchtowana. Šej šo šdasche, šo tu pašaję šteji, hdyž mlodženz t njej pschštupi š cžichim šwěcžšthym woblicžom šo jeje praschějo, cžeho dla pašala. Šdyž bė wotmolwiła: „Ša pašam na mojeho šabludženeho šyna“, tón mlodženz jej pschikšala, šo dyrbi š měrom byčz a woczš pošbėhřnyčz, došelž je tu, hdyžž wona je, tež jejny šyn. Monika pohlada a woprawdže Augustin jej t bošej štejšche. W tym šonje pošna Božu wolu, šo, runjež je šyn na wopacžnyč pucžach, šo wona tola wot njeho džělčiz nješmə; wona jemu šašo dowoli, š njej ša šlidom jělčz a š dobrej nadžiju šo dale modlesche. Tola jejna nadžija mėjeshče hišchče 9 lét š cžělčim pruhowanjom šo bėdžicž. Augustin šhššow šwojęje maczerje šęžbu njemėjeshče; wón čžyššče, 27 lét štarý, do Šroma, šo by rěčžništwo namušnył. Maczeri bėšče jara cžělčko; wona čžyššče jeho wot teho wotdžeržecž abo š nim šobu čzahnyčz, duž jeho t brjohej morja pschewodžesche. Šam Augustin, šo by macžer wotbył, ju narěčža, šo njecha na šóbže hičž. Monika džěšče na to do bliššteje kapalki, hdyžž psches nóz wošta a šo modlesche. Šako rano šašo t brjohej pschindže, t šwojej wulkej šrudobje šhoni, šo bė Augustin tón čžaš, hdyžž tu była njebė, wužik a wotjěl. Macžerna lubošćž paš, kotraž šwojeho šyna t wěrje do Boha a t žiwjenju w Bohy šašo došnyčž pyta, namašala šwój pucžž tež psches morjo. Monika šwój wótžny kraj wopuschčzi, šhwatašče ša šwojim šynom a namašala jeho w Mailandže, hdyžž bėšče šo jako wučžer rěčžništwa šašyblík. Wona jeho šrudneho nadeńdže, puta jeho žadošćžow jeho bolachu, wón šapoczš na tym dwěłowacž, šo mohł cžłowjeł š žyła t pošnacžu prawdy pschšicž. Monika jemu š měrnej nadžiju praji: „Ša wěrju w Šhřřtuššu, šo ja, přjedny hacž š tuteho žiwjenja wotšal pošahnu, tebe hišchče jako šlak našcheje lubeje křesćijanškeje žyřtwje wohladam.“ Monika w Štalškej wošta a tež tu se šwojej pobožnosťžu a cžichosćžu šo wošnamjenješče, šo biskop Ambrosius huščžišcho Augustina wohla-

dawški jemu sbože pschejesche, so ma tajku dobru macz. W do-
wěrjenju na Boha sczerpliwje czafasche. Rajke njewuprajne wješele
jenu wutrobu napjelni, hdyž bu Augustin w lécze 387 w Mai-
landskej zyrkwi kschczeny. Macz a sijn wobsamknyšchtej, so chzetaj
šo do wótzneho kraja wróczić; hižo bėchu na puczju a bórny
móžachu hacz t brjohej wótzneho kraja pschiciz. Wlonika pať
bėsche swojemu njebjestemu krajej hižo bližscha, wona swojemu
sijnkej rjekny: „Ja wo nicžo na šwěcze wjazny njerodžu.“ Někotre
dny po tym wona sšhori, džewjaty džej wumrje 56 lět stara, sijn
dyrbjesche šo bjes maczerje domoj wróczić — ale jejne wopomnjecze
jeho pschewodžesche, sa jeho pschicizsche žiwjenje bu dopomnjecze na
lubu macz jemu t wulkemu žohnowanju. Nad nim je šo dopjelnišo:
„Šsijn tajkich šylsow a modlitwow njemóže sšubjenty bycz.“

3. Tšecza tutych kšchesczianskich šwěrných žonow, kiž šu nam
pschiklad a šwědczenje, so Bóh modlitwy prawych wušlých, je
Anthusa, mandželsta romskeho wojerškeho wuščka Sekunda a macz
šlawneho zyrkwinskeho wuczerja Šhrysofoma. Mandželsti jej
šahje wumrje, Anthusa pať pschi jeho rowje šlubi: „Ja tebje dale
lubuju w twojim sijnju a jemu šluchaj moje žyke žiwjenje.“
Něchtó chzysche temu mašemu džěsczu hižo t czoła cžitacz, so budže
wón junu smuzity wojak, kaž jeho nan; macz pať bėsche druhu
nadžuju na njeho stajka a so by šo dopjelniša, wona šwěru Boha
prošesche. Wona swojeho sijnja šama w šwjatych historijach
rošwucžowasche a mały Jan jej wješele cžinjese. Na Boha se
šwojim doměrjenjom šo šaložuju jeho 15 lět stareho do šchule
wukwaleneho rěcznika Libanija da. Wona jeho se šwojimi
modlitwami pschewodžesche. Š wulkej radošcju widžesche macz
šwoje modlitwy wušlýchane, hdyž šo jejny sijn do šchtudowanja
šwjateho pišma poda a hdyž bu w lécze 370 kschczeny a jako
duchowny pomjenowany. Šswojeho sijnja jako hłowneho biskopa
w Konstantinoplu wohladacz, hdyž bu jemu jeho wulkeje šrečni-
wošcze dla mjeno „škoty rt“ date, jej špožcžene njebė, dofelž wona
šahje wumrje.

Rošhlad w našim cžaju.

Rektor Ahlwardt, wo kotrymž sijn mam w pošlednim cžibke
powjedak, je šo wot šudnikow t šmėšacznemu jastwu wotšudžik.
Wón njemóžesche dopořacz, so štaj šabrikšaj direktoraj wo jebanju
šwojich džělaczerjom wjedžiloj a t nimi psches jene bykoj. Duž
dyrbjachu jeho šudnizy dla šschimbdženja wotšudžicž. W šhěžor-
stwowym šejmje bu tež šhěžorstwowy kanžler hrabja t Caprivi
wo tym prashany, hacz te wot Šöwya džělane ššělby wopravdže
tajke šu, so móža šo wojazy we wójnje na nje špuschczecž. Tutón
je wěšcze wobkruczak, so šu runje tak dobre kaž wšchė druhe;
hdyž je šo tam a šem ššělba rošpuška, dha njetrjeba to na
hubjenym džěle ležecž, ale na njerosomnym nažožowanju t boka
wojakow. Wojazy móža šmėrowani bycz, jim nješju nješhmane
ššělby do rukow date.

Šacz dotal šu šo wšchitke strony w šhěžorstwowym šejmje
pschecžiwu powjetščenju wójška wuprajike a je mašo nadžije, so
knežerstwo žadane milijony dostanje.

4. adventa budže šo w pruskich zyrkwjach kolekta sa twar
zyrkwoje w Bethlehemje šhromadžicž. Zyrkej je hacz na wėžu a
tšechu hotowa, nětk pať sa dvě lécze pjenješ pobrachuje a je štrach,
so zyrkej šašo špada. 30,000 hr. je hišchcze trjeba. Še nětk runje
tón prawy cžaj, so šo na Bethlehem, t kotrehož je šo nam tajke
šbože dostašo, t lubošcju a t džakom dopomnimy. Daj to Bóh,
luby Šnješ, so bychmy tež my, kaž mudri t ranšcheho kraja
w Bethlehemje, to šlubjenje dopjelnili: „Budža se Šaby wšchitny
pschiciz, škoto a wyruch pschiciz a teho Šnješa šhwalbu pschi-
powjedacz.“ (Šef. 60, 6.)

Semjan abo bur.

Šapošledku wšcho
W šwěcze jene jo,
Šacz šy semjan abo bur:
Semjan t wjele rad by wjazny wšak,
To a wono by tež burik brak.
Šapošledku wšcho
W šwěcze jene jo,
Šacz šy semjan abo bur,

Šapošledku wšcho atd.
W hordym hrodže semjan bydšo ma,
Niška hėta hospodu tež da,
Šapošledku wšcho atd.

Šapošledku wšcho atd.
Semjan šhodži w židže, šomoczi,
Šubjenž bura tež njewohidži.
Šapošledku wšcho atd.

Šapošledku wšcho atd.
Na moštku knješ semjan mježny spi,
Bur šo krašnje wuspi na šłomi.
Šapošledku wšcho atd.

Šapošledku wšcho atd.
Semjan najěscž jeno móže šo,
Najědž wunošcha tež burowstwo.
Šapošledku wšcho atd.

Šapošledku wšcho atd.
Semjan škóncžnje dyrbi se šwěta,
Kaž šo t burej šmjercž tež namata.
Šapošledku wšcho atd.

Š. Šejler. †

Šchtóž do přědka njepšhindže, tón do šady pschindže.

Šo tajkim do přědka. Šswět nam tón pschiklad dawa.
Pschezo nowe šo wunamata t wuzitku a t rošwješelenju ludži;
do wšchitkich krajow šwěta pschindu, so bychu wot tam pschiciz, š
šchtóž móže někajki wuzitk pschiciz. Bjes pschestacz do přědka!
je hėško šwěta. Šjeho dla chzemy my jako kšchesczijenjo wrócžo
wostacz? Tež našch wotthknjeny tónž psched nami leži; psched
nami tón knješ t šhorhoju kšchiza; psched nami cži šwěrní šwědkojo,
kiž šu šwoju wěru se šwojej krowju šahglowali; psched nami
njebjěša t kónu wěczneho žiwjenja. Duž do přědka, bjes pschestacz
do přědka!

„Šchtóž šwoju ruku t pluhej pschikoži a wohlada šo do šady,
njeje derje pschihotowany t kralestwu Božemu!“ „Ja šapomnju,
šchtóž t pošleba je; a šteju šwěru sa tym, šchtóž t přědka je; ja
honju t temu wotthknjenemu tónžu sa tym darom, kotryž pokazje to
njebjěske powoňanje Bože w Šhryštuku Šesufu.“ (Šil. 3, 13. 14.)

Šso šdacž abo bycz.

Weißmann, přalata w Maulbronje, kotryž w lécze 1717
wumrje, praji w šwojich knihach: „Šendželsta kšchesczianska radošcž“,
pod napišmom: „Kšchesczijan nješmė jenož kšchesczijan rěšacz, ale
tež bycz.“ Šral Alexander junu bjes šwojimi wojakami šhodžesche
a namata jeneho, kotryž tež Alexander rěšasche, ale kiž bėsche šo
bojashny wopořak. Š njemu wón hněwnje praji, so dyrbi šo pať
hinať mjenowacz, pať smuzicžišcho wojowacz; pschetož šchtóž Alexander
rěša, dyrbi šo tež jako Alexander wopořacz. — Ach, luby Šnježe
Šesom Šhryšcže, hdy by ty chzyl bjes kšchesczijanami tak wokoło
šhodžicž a prawych kšchesczijanow pštacz, t tak wjele dyrbjal ty
prajicž, so njedyrbja šo pať wjazny kšchesczijenjo mjenowacz, pať,
so dyrbja tež w prawym žiwjenju po twojim pschikladže šhodžicž.

„Šomhaj Bbh“ je wot nětka niz jenož pola
knješow duchowných, ale tež we wšchěch psche-
dawařnjach „Ššerb. Šlowin“ na wšach a
w Šudyschinje dostacz. Na šchtwórcž lěta
płaczki wón 40 up., jenotliwe cžibka šo po
4 up. pschedawaju.